

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{4}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

© ©

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Uniunea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

© ©

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Uniunii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Adunarea comitatului Alba-inferioară.

Luni în 30 Martie și-a ținut comitatul Alba-inferioară adunarea de primăvară în Aiud. Adunarea de astă dată a fost foarte bine cercetată. Sala cea mare a comitatului era arhiplină. Dintre români au luat parte: Dr. Isidor Marcu, Blaj, Dr. Iuliu Maniu, Blaj, Dr. Alexandru Nicolescu, Blaj, Teculescu, Alba Iulia, Dr. Velican, Alba Iulia, Dr. Ioan Pop, Alba Iulia, Dr. Marciac, Alba Iulia, Ștefan Roșian, Blaj, Montani, Zlatna, Aurel Cirlea, Alba Iulia, Totaiian, Kisfalău, I. Negruțiu, jun. Blaj, Dr. Macaveiu, Blaj, Dr. Oct. Prie, Blaj, Amos Frâncu, Benic, Dr. Ioan Rațiu, Blaj, Dr. Sâmpăleanu, Blaj, G. Pop, Mihalt, Patak, Mihalt, Aur. C. Domșa, Blaj, Petru Circu, Ighiu, Andrei Hagea, etc.

Prezidentul, d. comite suprem Szász József, deschide adunarea la 10 ore a. m. și după citirea alor 3 rescripte ministeriale pune în discuție cunoscutele hotărâri ale comitatului Pesta și societății culturale Emke în chestia tratativelor contelui Tisza cu românii. Comitetul permanent a propus trecerea la ordinea zilei peste acelea hotărâri. Față de aceasta propunere Török Bertalan și 10 cunoscuți prezintă un proiect de rezoluție, în care cu bucurie să ia act despre înștiințarea ministrului de promovă interesele naționalităților nemaghiare, în cadrele ideii de stat unitar național maghiar.

Discursul dlui canonic Dr. Isidor Marcu.

După aceea îndată ia cuvântul părintele canonic dela Blaj d. Dr. Isidor Marcu, care a spus următoarele:

„Chestiunea română nu e nouă. Ea s'a născut de odată cu deșteptarea conștiinței naționale la poporul român din regatul Ungariei.

Conștiința națională este firească la fiecare popor conștuit de puterea și demnitatea sa. Ea este efluxul și manifestarea forții de viață, care residă în fiii săi. Popoarele fără conștiință națională, nu au aspirațiuni naționale, ele sunt osândite la pierire. Cu mândrie constatăm, că poporul român nu se numără între aceste din urmă. El simte, și e deplin convins despre vitalitatea sa, ca popor român cu caracter propriu și ca atare voiește nu numai să rămână și să se desvoaite, ci să se valideze în viața publică de stat în proporție cu valoarea sa

morală și numerică. Și fiindcă sistemele politice de până acum l-au împiedecat în aceste năsuințe îndreptățite, de aici se explică luptele politice și nemulțumirea Românilor cu stările publice din statul nostru.”

Trecând peste luptele politice mai vechi, accentuează, că Românii au ținut la autonomia Transilvaniei, căci prin aceasta își vedeau asigurată libera lor dezvoltare națională, și împinși de un instinct de conservare, ei au văzut că prin uniune în parlamentul din Budapesta vor forma ca număr o minoritate de tot neînsemnată. Bărbați luminați și patrioți adevărați ca Deák Ferencz, br. Fötvös József și alții au recunoscut, că naționalitățile nemaghiare vor fi nemulțumite, și după putință au cercat îndestulirea lor. Acestei încercări este a se ascrie așa numita lege de naționalități Art. de lege XLIV—1868. Durere însă, că nici minimul îndreptățirilor acordate pentru naționalități prin legea aceasta nu s'a executat. Pseudopoliticianii și această lege, menită a mulțumi pe nemaghiari, au interpretat-o în defavorul lor.

Din 1868 încoace s'au adus legi și s'au dat ordinațiuni ministeriale diametral opuse spiritului legii de naționalități, cari legi în loc de a promova, împiedecă naționalitățile nemaghiare în dezvoltarea lor culturală, economică și socială și în validitatea lor politică. Ei de ajuns a reflecta la legile de instruire, cari în loc de a înființa institute culturale pentru naționalități, precum prescrie art. de lege XLIV—1868, îngreunează și fac imposibilă și existența școlilor, pe cari le susțin naționalitățile din propriile puteri.

Politica de colonizare, favorabilă numai maghiarilor, a produs și produce cea mai adâncă amărăciune în sinul poporului românesc. Orișicine își poate închipui de ce sentimente vor fi cuprinși acei țărani, cari se văd scoși din pământul, pe care l-au lucrat până acum, fie ca arândași, fie ca părtași din moși și strămoși. Din acest pământ udat cu sudorile și cu sângele părinților, prin politica de colonizare ei sunt scoși și siliți să ia lumea în cap, măbind numărul emigranților și expatriaților fără voie. La aceasta soarte tristă se aduc cetățenii nemaghiari sub firma intereselor mai înalte de stat. Ori cât de simpli ar fi acei țărani ei văd și simt, că li-se face o gravă nedreptate atunci, când li-se ieau mijloacele de subsistență și în vetrele lor străbune sunt aduși indivizi cine știe de unde, cari se împartășesc de favoruri extra ordinare din partea statului. Dacă statul voiește a parțela lati-

fundiile și prin aceasta a ajuta pe țărani, bine face; numai cât parțeleze-le între țărani din ținutul respectiv, și împlinescă misiunea sa față de cetățeni, fără a căuta cărei naționalități aparțin ei. Nu mai enumăr alte gravamine de ale Românilor. Aceștia de zeci de ani li-s'a dat și li-se dă expresiune în presă, în adunări publice și în parlament. Ele explică până la evidentă pentru ce sunt Românii nemulțumiți cu sistemul de guvernare, pentru ce sunt totdeauna în opoziție.

După consolidarea și înflorirea patriei atârnă dela bunăînțelegerea și prosperarea singuratecelor naționalități, cari o compun, rezolvirea chestiunii de naționalitate e pururea actuală. Mijloace și căi de rezolvare s'au cercat din partea multor bărbați de stat.

Unii au crezut, că pot rezolvi această chestiune vitală pentru Ungaria prin simpla ignorare, amăgindu-se, că în Ungaria nici nu sunt naționalități. Cu adevărat politică de struț. Alții au voit să rezolve chestiunea de naționalități prin forță și violență. Și-au uitat, că după legea firei procedura aceasta nu e potrivită spre a deslega chestiuni de drept și că acțiunea provoacă reacțiune. În loc de a rezolva această chestiune, procedura lor au mărit contrastele și nemulțămirea.

Trebuie să ne bucurăm, că Excelența Sa dl ministru prezident Stefan Tisza pune pe altă bază rezolvarea chestiunii de naționalități și în special rezolvarea chestiunii române, care pe noi aci ne interesează mai deaproape. El recunoaște existența naționalităților, le recunoaște îndreptățirea la dezvoltare culturală, economică, socială și politică, precum și dreptul de a se valida în viața publică de stat. Ca bărbat luminat spre a rezolva chestiunea română, fiind Românii după Maghiari cel mai numărös și cel mai valoros popor în Ungaria, dl ministru a venit în atingere și a pertractat chestiunea cu factorii cei mai competenți, cu reprezentanții poporului român, cari sunt deputații naționaliști și membri comitetului național român.

Cu satisfacție și cu recunoștință am aflat din declarațiunea făcută de dl ministru în parlament, că pertractările s'au pus pe baze reale și s'au urmat cu sinceritate, bunăvoință și loialitate din ambele părți și cu aceea seriozitate, care o merită momentuositatea cauzei. Deși acel schimb de idei nu a condus la rezultatul dorit, totuș el a stabilit platforma pentru împăcarea maghiară-română, care o dorim cu toții.

Fiind chestiunea română de o importanță capitală nu s'a ocupat de ea numai presa și opiniunea publică, ci ea a format obiect de discuțiuni serioasă în parlament, pronunțându-se asupra ei cei mai de frunte bărbați de stat ai Ungariei, fără deosebire de partid. Și acum când din „bunavoința” Reuniunii culturale Emke și a municipiilor Kolozsvár și Pest-Pilis ni se imbie ocaziune să ne pronunțăm și noi asupra ei, cred, că suntem datori a ne spune părerea asupra modului de a rezolvi această chestiune. Din acest motiv nici de cum nu putem primi propunerea comitetului permanent, că adică această chestiune să se ia dela ordinea de zi. — Nu putem fi însă de acord nici cu proiectul de rezoluțiune prezentat de Dl Török Bertalan și soții. Și noi luăm cu mulțămire act despre nisuița Dlui prim-ministru contele Stefan Tisza de a rezolvi chestia de naționalitate, ca pe cea mai arzătoare problemă a țării noastre. Trebuie să constatăm însă, că promisiunile făcute de Dl ministru în parlament nu le aflăm satisfăcătoare. Recunoaștem în ele multă bunăvoință, și am vedea în executarea lor o ameliorare a raporturilor dintre Români și guvernul țării, nu avem însă nici o garanță, că acestea se vor executa. Vieța guvernelor e scurtă, națiunile trăesc prin secolii, și acestora le trebuie asigurate condițiunile de existență și dezvoltare. Aceste condițiuni și această asigurare o pofteste comitetul național în cele 11 puncte prezentate Dlui ministru și cetite în parlament. Ele sunt consecințe logice a principiului de egală îndreptățire, proclamat în constituția patriei noastre. Ele se pot implini, fără ca statul sau națiunea maghiară să sufere vre-o scădere. Libertatea de presă, libertatea de întrunire reclamate de Români au să fie bunuri comune ale tuturor cetățenilor. Desvol-

tarea culturală a Românilor pretinde ca condițiune validitatea limbii române în școală în măsura cuvenită, începând dela școala elementară până la învățământul universitar. Consolidarea și prosperarea economică a poporului românesc servește de a dreptul la înmulțirea averii naționale și la prosperarea țării. Asemenea și împlinirea celor alalte postulate ale Românilor sunt posibile și o pretinde dreptatea și echitatea. Validitatea politică a Românilor, ca Români, în vieța de stat e o condiție și garanța cea mai puternică a dezvoltării lor culturale economice și sociale.

Dupăce dl ministru a declarat, că nu poate executa legea de naționalități, nu poate schimba legea școlară, care împedecă dezvoltarea culturală a Românilor, nu e aplicat a schimba politica de colonizare, iară legea electorală mai nouă astfel este întocmită, cât în virtutea ei influința Românilor în vieța politică se reduce; deși apreciem patriotica nisuiță a Excelenței Sale de a împăca naționalitățile, nu vedem, că aceasta să se poată realiza, rămânând numai pe lângă promisiunile și enunțatiunile făcute de dl ministru în parlament.

Sperăm însă că, dl ministru, și factorii hotărâtori în vieța de stat, vor trage consecințele din principiul egalei îndreptățiri, precum și din faptul, că Ungaria o compun mai multe naționalități și e o necesitate de stat ca aceste să trăească, să se desvolte și conlucre în armonie, și în urmăre năzuința de împăcare totuș se va realiza în viitorul apropiat, ceea ce e dorința noastră a tuturor. Am onoare a prezenta și a recomanda spre primire proiectul nostru de rezoluțiune.

Congregațiunea comitatensă a comitatului Alba-Inferioară a

luat cu mulțămire act despre nisuița D-lui prim-ministru Contele Ștefan Tisza de a rezolvi chestia naționalităților, care este cea mai arzătoare problemă a țării noastre.

Își exprimă regretele, că încercarea făcută în această privință n-a reușit și totodată constată, că rezolvirea chestiei naționalităților în spiritul legii, a dreptății și echității și posibilitatea dezvoltării economice, culturale și sociale a popoarelor nemaghiare precum și a validității lor politice în vieța de stat, formează un interes public de stat și aplicarea măsurilor potrivite în acest scop este o necesitate urgentă.

*

În numele Kossuthistilor ia cuvântul dl Asztalos Kálmán, care declară, că proiectele înaintate sunt în contradicție cu sentimentul public maghiar și cu ideea statului unitar. Tisza a făcut o greșală ireparabilă, că a stat cu partidul român de vorbă și a recunoscut jigniri deosebite românești, cari în realitate nu există. Aici fiecare cetățean are plângeri și sunt grave nemulțiri pretinzându-se, dar sunt ale tuturor. Prezintă un proiect de rezoluție deosebit, în numele cetățenilor independenți. Tot în direcția aceasta vorbește și Fogarassy Albert, după cari ia cuvântul dl. Dr. Iuliu Maniu.

Discursul dlui dr. Maniu.

Dl dr. Maniu începe românește. Cu aprobarea clubului comitatens discursul și-

FOIȚA.

Patimile și moartea Domnului nostru Isus Hristos.

— După relațiunea celor patru evangeliști. — De Sfântul Altonzo de Liguori.

(Continuare).

XI. Ecce Homo. Iată omul!

„Deci Pilat iarăși a ieșit afară și a zis lor: iată-l, aduc vouă pe el afară —, deci a ieșit Isus afară purtând cununa cea de spini și haina cea mohorită și le-a zis lor: (Pilat) iată omul!” (Io. 19. 4—5). După sbiciuirea la stâlp și după încununarea cu spini din nou l'au dus pe Isus la Pilat. Pilat să gândească, că de va arăta poporului pe omul acesta mort de suferințe să va muia norodul și nu-i va dori moartea. Deci a ieșit cu Isus în fața mulțimii și le-a zis: „Ecce Homo. Iată omul!”

Vrând să zică: Jidovilor, fievă destule suferințele pe cari le-a răbdat nevinovatul acesta. Iată omul. Priviți-l pe omul de care vă temeți voi. Uitați-vă la el și cunoașteți starea în care să află și nici voi nu veți putea crede, că omul acesta își va aroga dreptul de împărat peste voi: uitați-vă la el și vedeți cât e de neputincios! Oare vă

temeți voi de un om chinuit până la moarte în care abia mai este un strop de vieță? Slobozii-l să-și vadă de ale sale, că și așa nu-i nădejde să mai trăiască mult.

„Deci a ieșit Isus afară, purtând cununa cea de spini și haina cea mohorită”. (Io. 19. 5). Privește pe ambitul lui Pilat! Pe Mântuitorul tău îl vezi legat și smâncit în toate părțile de sbirii fără suflet. De jumătate gol. Intregul Lui trup e sânge și rană. Carnea lui sfântă e flendurită de bătaii, și i-au acățat de gât o răză roșietică, care-L face și mai de batjocură; o cunună neîndurată poartă pe cap, carea nici pe un moment nu încetă de a-L mai sângea!

Vezi în ce stare-i păstorul tău plin de milă și bunătate? A pornit să te caute pe tine, — oia cea perdată — și ai văzut în ce hal a ajuns? Isuse al meu în câte chipuri vrei să-ne dovedești dragostea față de noi? Ai să mai suferi durere multă, hula și năcaz?

Scumpul meu Mântuitorule! Chiar și fiarele s'ar muia de mila Ta văzându-te, dar oamenii tot împetriți rămân. Iară dacă l'au văzut pe el arhireii și slujile au strigat zicând: răstignește-l, răstignește-l pe el!” (Io. 19. 6.)

Dumnezeule! Ce vor zice oamenii la ziua judecării când ca pe judecătorul lor te vor vedea pe scaunul mării Tale?

Dar vai mie Isuse, doar și eu am strigat de multe ori: răstignește-l, răstignește-l

pe el! De câteori am păcătuit vorbele acestea le-am strigat asupra Ta. Regret acum că le-am zis și-mi pare cu mult mai rău pentru ele decât pentru pierderea oricărui bun!

Te iubesc Dumnezeu meu, te iubesc mai pe sus de toate! Iartă-mă, pentru patimile Tale sfinte te rog iartă-mă și lasă-mi să te văd blând și binevoitor față de mine în ziua înfricoșată a judecării.

I-l arată Pilat pe Isus jidovilor zicând: Iată omul! Tot în momentele acestea I-l arată și Dumnezeu-Tatăl și din înălțimea cerurilor ne atrage atențiunea asupra stăruințelor în care să află Fiul său și ne zice: Iată omul!

Da! Priviți muritorilor la omul acesta! Uitați-vă la acesta, față de care vă purtați într'un mod atât de neuman și pe care îl desprețuiți atât de mult! Acesta este fiul meu cel iubit care — mânat de o dragoste dumnezească față de voi — în clipele acestea satisface dreptății lui Dumnezeu, suferind chinuri îngrozitoare. Uitați-vă bine la el iubiți-l și să-i fiți mulțămitori!

Părinte și Dumnezeu meu! Imi zice să-l primesc pe Fiul Tău, dar eu zic: privește-l Tu în locul meu; privește-l și pentru iubirea ce o ai față de Fiul Tău îndură-te spre mine.

Observă jidovii, că Pilat are de gând să-l sloboadă pe Isus, și strigătele lor nu au nici un rezultat, astfel s'au hotărât să-l

continuă ungurește, ca să poată fi înțeles deplin din partea întregii congregații.

Dl Maniu ține se reflecteze înainte de toate vorbitorilor din tabăra Kossuthistă spunând între altele cam următoarele:

Fără să vreau să apăr pe contele Tisza împotriva învinuirii, ce i-se aduce, că ar fi stat de vorbă, cu noi românii, constat, că înainte de el au cercat o înțelegere cu noi nu numai fostul premier contele Khuen Héderváry, mai înainte de el Wekerle șeful guvernului coaliționist, ci chiar și pe vremea pasivității noastre, a tractat cu membrii comitetului național român fostul ministru Hieronimy. Rezultatul acestor pertractări au fost date numai în parte în publicitate din partea noastră pentru motive de tactică politică. Ceeace îl deosebește pe Tisza de antecesorii săi este împrejurarea, că el a avut îndrăzneala să pună în discuție publică rezultatul acestor tratative dându-și seama de importanța uriașă a cestiunii de naționalități.

Dacă lui Tisza i-se face deci cap de acuză, pentru că a stat de vorbă cu noi spre a cunoaște gravaminele noastre speciale și a cercat să ne împace, acuza aceasta se poate face tuturor antecesorilor săi.

Domnii antevorbitori nu recunosc, că noi Românii avem gravamine deosebite în țara aceasta. Au accentuat, că ei nu cunosc legi, cari să fie considerat în special pe maghiari față de naționalități, nu cunosc ordinațiuni și dispoziții legale, cari să fi jignit într'un mod deosebit grupurile etnice nemaghiare existente pe teritoriul coroanei sfântului Stefan. Dacă există gravamine, dacă cineva are să se plângă împotriva guvernamentului, sunt *toți* cetățenii fără deosebire de naționalitate.

Nu vreau să amintesc nenumăratele nedreptăți, pe cari le suferim. Ar fi prea scurt timpul ce-mi stă la dispoziție spre a

le indica. Amintesc numai, numărul nostru în legislația țării, în administrație, limba noastră în școli și n'avem puțină să ne dezvoltăm ca națiune. Dar abstrăgând dela toate aceste, veți recunoaște și Dvoastră că legea de naționalități din 1868 crează drepturi speciale pentru apărarea individualității popoarelor nemaghiare, pentru aranjarea culturală și economică deosebită a acelora. Așadară unde vă trebuie o mai mare jignire de drept pentru noi Românii, pentru naționalitatea noastră, pentru organizarea noastră culturală și economică, decât că aceasta lege nu se execută și dl ministru president contele Tisza, a declarat în parlamentul din Budapesta, că legea aceasta nici pe viitor nu o va executa.

Vreau să constat numai, prin aceasta, că dacă fiecare cetățean poate să vorbească aci de gravamine, atunci noi Românii, și peste tot naționalitățile, avem un *plus de gravamine* cari guvernamentul actual trebuie să le saneze fără amânare, în interesul acestei țări.

Baza principiară pe care stă azi partidul nostru național românesc este și astăzi ca în trecut: drepturi naționale pentru toate popoarele și democratizarea țării și a sistemului de ocârmuire de azi, care exclude partea cea mai mare a cetățenilor dela viața de stat. Ca și în trecut — ca să răspund la învinuirile antevorbitorilor — pretinde în programul său dreptul de vot universal, în convingerea, că numai prin eliberarea valorilor și prin încetarea domniei de clase poate privi aceasta țară cu încredere în viitor.

Programul partidului nostru național nu este întocmit, ca el să poată fi restrâns ori dilatat după împrejurările schimbătoase ale vremilor. Antevorbitorii au combătut încercarea contelui Tisza de a ne împăca

pe noi cu amenințarea, că dacă astăzi ni se vor da drepturile, pe cari le cerem și cari ne compet, peste câțiva ani dezvoltându-ne noi vom veni cu pretensiuni și mai mari. Să o știe acești domni, că programul partidului național românesc de astăzi este același ca și acum 25 ani. ca și acum 150 ani. Programul nostru național nu cuprinde nici o cerere mai mult astăzi decât în anul stergerii iobăgiei deși de atunci ne-am dezvoltat foarte mult. Nu cuprinde nici chiar atât cât a promis, că ne va da Kossuth Lajos cu a cărui nume se împodobește partidul independent de astăzi, pe vremea, când făcuse pactul cu Cuza.

Din punctele acestui program contele Tisza n'a fost aplicat să împlinească nimic. De aceea noi nu avem încredere în contele Tisza, deși recunoaștem, că e o personalitate deosebită și dându-și seama de importanța acestei chestiuni și de responsabilitatea ce o are a încercat să ne cunoască dorințele. Dacă a eșuat încercarea de a se afla un modus vivendi sunt sigur, că va veni vremea, când va trebui să se țină pe deplin seamă de dorințele și de trebuințele dezvoltării popoului românesc.

Chestiunea românească se prezintă în complexul cestiunilor politice astăzi în felul următor: Sunt capabili maghiarii ca să nimicească națiunea română sau nu? Răspunsul se impune dela sine: dacă în cursul celor 10 secolii n'au putut să ne nimicească, dacă în era aceasta a ideii unitare naționale maghiare nu numai nu ne-au cutropit, dar ne-au constrâns, ca să ne închegăm rândurile și să ne organizăm cu slabele noastre puteri economice și culturale, încât să putem privi cu încredere la ori ce eventualitate, nu mai începe îndoiială, că maghiarii nici în viitor nu ne vor putea nimici ci va trebui să se împace cu situația, ce o crează existența noastră. Numai o cale fi stă deschisă unei politici maghiare prevăzătoare și anume: Să ne asigure toate drepturile liberei dezvoltări, pe cari le pretindem, și pe cari trebuie să ni le dea fără nici o rezervă. Aceea ce ne-a dat contele Tisza, ne-ar da ori care guvern. Nu putem fi cu încredere față de dânsul, fiindcă în afară de recunoașterea, că chestia românească trebuie rezolvită, nu se deosebește întru nimic de ceilalți politicieni maghiari și pentru că nu voește a ne acorda drepturile, cari ne compet.

În fața pretensiunilor noastre, Dv. ne prezentați doctrine nouă neacceptabile din partea noastră. În casa țării, în comitate, la întruniri accentuați mereu ideea statului unitar național. Aceasta idee noi nu o putem accepta, abstrăgând dela toate celelalte, nici pentru aceia că nu-i definită. Au întrebat de atâtea ori deputații noștri am insistat în dietă, ca să se precizeze aceasta doctrină de stat și să ni se spună că ce este de a se înțelege sub fraza aceasta? Răspuns pozitiv nu am primit dela nime. În dietă ni s'a spus că ideea statului unitar național *defini* nu se poate, ci numai *simți*. Imi dați voie ca să declar, că o astfel de teză, din care rezultă atâtea consecințe, în viața de toate zilele, trebuie să fie precisă, căci altcum dă prilej la o mulțime de *interpretări jignitoare pentru o parte sau alta*. Aceasta idee în practică nulifică existența națională a poporului mână ceea ce noi nici când nu putem

niște, că va fi considerat de dușman al împăratului și în modul acesta să-l înduplece ca să aducă judecată asupra lui Hristos: „fără jidovii striga zicând: de vei slobozi pe acesta nu ești prietin Chezariului. că tot cel ce să face pe sine împărat, stă împotriva Chezariului“. (Io. 19. 12)

Vorbele acestea nu au rămas fără rezultat. Spăriindu-se că va perde grația împăratului nefericitul de Pilat poruncește să-l aducă din nou înaintea lui pe Isus, să așază pe scaunul de judecător și-l condamnă la moarte. „fără Pilat auzind cuvântul acesta, a scos pe Isus afară și a șezut la judecată“ (Io. 19. 13.)

Dar îl muștră conștiința știind că e nevinovat omul pe care îl judecă. Din cauza aceasta mai cearcă o ușiță de scăpare; astfel întorcându-se spre jidovi le zice: „Iată împăratul vostru? — Dar răstigni-voi pe împăratul vostru? Iară ei strigau: ia-l, ia-l răstignește-l pe el!“ (Io. 19 14—15.)

Auzindu-l acestea jidovii s'au infuriat cu totul. Ce ne spui nărozii Pilate? Acesta să ne fie împărat nouă? De câteori vei mai sta înaintea noastră împărăția lui asupra noastră? Ia-l pe el! Du-l să nu-l mai vedem spânzurat pe lemnul rușinos al crucii!

Domnul meu și Dumnezeuul meu! Tu Cuvântule intrupate! Te-ai scoborit în înălțimile cerurilor ca să petreci pe pământ printre oameni, și ca să-i mântuești, dar oamenii nu te pot vedea în ochi, toate le

cearcă numai să te vadă dus dinaintea lor. să te omoare ca să nu mai fie siliți să te mai vadă!

În Pilat mai e puținică rezistență. „Dar răstigni-voi pe împăratul vostru? Răspuns-au arbireii: Nu avem împărat ci numai pe Chezariul“ (Io. 19. 15.)

Vezi Mântuitorule. oamenii aceștia nu vreau să te cunoască de Domnul lor și zic că alt domn afară de împăratul nu au; iată eu te recunosc de Domnul meu și Dumnezeuul meu și te asigur, că în veci nu cerc să mă închin altui împărat decât Ție O nefericitul de mine, a fost vreme, când mă stăpâneau patimile și te am alungat pe Tine Dumnezeule din inima mea; de aici înainte domnește Tu peste mine, Tu să-mi fi poruncitorul, căci singur numai de Tine vreau să ascult. Te agrăiesc cu sfânta Terezia: Scumpul meu Mântuitorule Tu mă iubești mai mult decât pot să pricep eu, lasă-mă să-Ți servesc într'un mod din ce în ce mai plăcut Ție. Moară în mine eul meu, și înceapă un alt eu în inima mea. El să mă stăpânească și lasă mă să-i fiu supusul Lui. Mi-se înfioară sufletul de o altă libertate!

O cât de fericit poate fi sufletul acela, care poate zice: Isuse al meu, Tu singur ești împăratul meu, Tu singur ești bunul meu și Tu singur ești iubirea mea.

(Va urma).

I. Belu.

Proiectul de rezoluție înaintat de p. canonic Dr. Marcu dă expresie adevăratelor interese ale acestei țări și ale tuturor popoarelor conlocuitoare și de aceea rog să fie primit din partea on. congregații comitatenze.

*

Vorbirea dlui Maniu a fost ascultată până în sfârșit, în cea mai perfectă liniște, aprobată ici colo de întreagă congregația și primită de Românii prezenți cu entuziaste aplause.

Subt impresia discursului dlui Maniu dl Fogarasi a ținut să înșire câteva cuvinte de scuze, pentru expresiuni prea aspre, ce le folosise la adresa românilor, iar dl Török Bertalan, care a luat cuvântul, s'a mulțumit să zică câteva cuvinte în mijlocul unei neliniști generale, întru sprijinirea propunerii comisiunii permanente.

La votare se primește propunerea comisiunii permanente cu majoritatea voturilor.

*

Dintre români au mai luat cuvântul la raportul vice-comitelui părintele *Stefan Roșian* aducând în discuție cauza reuniunii pompierilor din Blaj, care a fost disolvată pe timpul coaliției, iar statutele noii reuniuni nici azi nu sunt aprobate de minister. Constată că să fac abuzuri cu crișmele, prin ce se demoralizează pe zi ce merge poporul. Pe unele sate se desconzideră și obiceiurile bune din bătrâni și organele administrative dau permisiune, ca tineretul să joace și acum în post. Crișmele sunt deschise chiar și pe timpul serviciului divin, prin ce nu se promovează de bună seamă moralul public. Interpelează, ce este cauza, de inspectorul și comisia administrativă ridică din post pe teologi, cari au fost numiți învățători în comune, unde la concurs nu s'a prezentat candidat calificat în ordine. Teologii, crede, că au atâta calificare ca să poată instrua într'o școală populară.

Urmează *Dr. Octavian Prie*. Constată, că situația culturală și economică a comitatului lasă mult de dorit. Deși raportul dlui vicecomite cuprinde date prețioase, în afară stagnăm pe toate terenele. Unde suntem noi în comparație cu comitatul Sibiiului? De cincizeci de ani, de când administrația aceasta uniformă conduce afacerile comitatului, aproape nici un progres real nu se poate ascrie activității sale. Drumurile sunt absolut rele, satele au un aspect medieval, orașele rămase de lume și se simte peste tot o mare mizerie. Ce poate fi cauza? De alții ne desparte o lume, precum nimerit a zis într'o ședință un marcant membru al congregației, iar noi mergem înainte ca racul. Cauza e lipsa unui program unitar de acțiune, pe care trebuie să-l aibă în vedere administrația și lipsa unei orientări sigure privitoare la multele lipse, de cari suferă comitatul Albei-Inferioare. Vicecomitele ar trebui să îngrijească ca cel puțin mijloacele culturale de prima necesitate să fie puse în condiții neexceptionabile la dispoziția publicului. Cerem drumuri bune, aranjarea și îngrijirea satelor, regularea drumurilor vicinale și îngrijirea podurilor și a drumurilor de hotar. Cerem regularea văilor, împădurirea coștilor și mai pe sus de toate regularea râurilor, cari au adus sărăcia pe capul oamenilor, și mai pe sus de toate regularea și vea.

Zilele de lucru să fie aplicate la timp și prin ele să se aranjeze toate acele lucrări comunale, pe cari le reclamă binele public și veacul al XX. Oficialii administrației stau primo loco în serviciul înaintării culturale și economice și numai în planul al doilea în serviciul unui birocrațism sec.

Dl Dr. Ioan Sâmpălean întreabă, ce este cauza de nu se aplică în administrație și români? Avem atâta tineri cu diplomă, cari bucuroși ar veni în serviciul comitatului și totuși din cei o sută de oficiali administrativi de abia un pretore e român, dar și acela e ca Nicodin și se ferește de societatea noastră. Va trebui de bunăseama să aibă motive. Cu o lingură de miere se zice, că poți pierde mai multe muște, decât cu o bute de oțet. Raporturile în privința aceasta trebuie să îndulcite, ca tinerii noștri să poată veni cu dragă inimă la comitat. Mai ales, că o populație ca românii din comitatul Albei-Inferioare, cu dreptul pretind, ca să aibă oficiali de neamul lor. E bine să se excludă exclusivismul de aci.

Răspunde d. vicecomite promițând, că va cassa abuzurile și va aplica toate mijloacele, ce-i stau la dispoziție, ca să fie îndreptate unele stări de lucru, cari lasă mult de dorit.

Au urmat apoi celelalte obiecte dela ordinea zilei, cari au fost trecute repede prin ședință. Românii s'au depărtat în mare parte cu trenurile proximale și n'au mai participat la obiectele ședinței de după amiază.

A fost o zi neuitată și ne-am depărtat toți cu convingerea, că lupta noastră dreaptă și frumoasă se apropie de biruința — care trebuie să vibreze.

Coresp.

Cronici Bucureștene.

Liga culturală a tuturor Românilor a ținut Duminecă o întrunire publică la Dacia, a cărei sală imensă era arhiplină. De câțiva timp sporesc tot mai mult întrunirile, la cari chiamă conducătorii Ligii pe cetățenii capitalei, ca să le arate piedecile, ce stau în calea unității culturale a întregului neam românesc, bineînțeles mai cu seamă a Românilor de sub stăpâniri streine. Aici se vorbește mai mult de frații noștri din monarhia austro-ungară, căci ei sunt cei mai număroși, și lor li-se pun piedeci în propășirea națională tocmai din partea aceluia, dela cari noi cei din țară nu ne-am așteptat. Mii și mii de cetățeni se adună la aceste întruniri, la cari ieau cuvântul cei mai de seamă oameni ai noștri, și prin vorbirile lor fac cea mai bună educație sufletului românesc.

*

La întrunirea dela 16/29 Martie a vorbit secretarul general al Ligei Bogdan Duică, arătând soarta tristă a fraților noștri din Bucovina, unde se găsesc și coade de topor, cari să taie în sufletul neamului, pe lângă dușmanii noștri Ruteni, și pe lângă funcționarii germani. Pentru acești frați cerem dreptate, în numele prieteniei, de care suntem așa de adeseori asigurați de austriaci.

Emanoil Antonescu arată, că terenul culturii naționale nu poate fi cuprins și între granițele politice, și acest drept internațional le dă drept Românilor din țară să

se ocupe de frații lor de peste hotare. Nu trebuie să aibă nici o impresie asupra României căntare neplăcere, ce ar putea face vre-unui stat oricât de puternic prin vrea politică a sa. Doar independența României și aducerea regelui Carol pe tronul României nu s'a făcut cu binecuvântarea aceluia, cari ni-se laudă așa de mult, că ne sunt prietini. Nu ne amestecăm în politica internă a altor state, dar politica noastră externă trebuie să ție cont de sentimentele țării.

Ioan Scurtu a vorbit despre tratativele dintre contele Tisza și comitetul național, arătând, că aceste au fost lipsite de sinceritate, altfel nu ar fi adus un însuș Tisza legi atât de nepretinoase poporului românesc.

O vorbire foarte însuflețită a fost cea a studentului Banu, care arăta sentimentele tinerimii, față de frații ei de peste Carpați. Ea urmărește cu tremurare în suflet nevoile îndurate de frații de peste hotare, tot ce lovește în ei are în primul rând ecou în sufletele tinere.

Ca o sentinelă romană a vorbit colonelul veteran Boerescu, arătând că strămoșeasca vitejie am păstrat-o intactă. Mai mult nu se poate spune în coloanele ziarelor românești de peste munți din această vorbire.

Dl Arion a spus că Ungurii nu câștigă nimic ridicându-se în contra Românilor, cari au o singură voință și nedesfăcută.

*

Vorbele aceste nu pot fi pe placul politicii austro-ungare, mai cu seamă după strălucita campanie din vara anului trecut, și în timpul când principii României umblă pe la curtea împăratului rusesc. Nu se știe, dacă va lua Carol în căsătorie pe vre-o fiică a Țarului său ba. Dacă o va lua o face cu înțelesul Germaniei, și atunci avem aliați destui de puternici, ca să ne putem impune justele noastre pretenziuni față de frații noștri de pe airea.

*

Parlamentul discută chestia revizuirii constituției, și Evreii pumunteni își exprimă mirarea, că pentru ei nu e provăzut nici un articol în schimbarea aceasta. Acum ausă plece în lume, cu „avântul țării“ pe piept, să arate lumii, că ei au luptat pentru mărirea țării, și totuși nu pot să trăiască în țara lor! Plece, dar mi-se pare, că de astădată nu se vor mai putea întoarce.

Delateiu.

Reviste.

Răscoala din Ulster. Asquith ministrul president a primit interimar și portofoliul ministrului de războiu.

În camera de jos, Churchill, ministrul de marină a spus că de cumva ofițerii vor denega supunerea, să fie numai decât dimiși. Guvernul nici când n'a avut de gând ca în chestia asta să steie de vorbă cu corpul ofițeresc. A combătut apoi

spun pe opoziționali, cari momind ostirea au folosit-o de armă politică.

Bonar Law, șeful opoziționalilor spune că el vede ceva ascuns în vorbele ministrului Churchill și e convins că guvernul și acum tănuște ceva. Generalul Selly îl combate spunând că în publicitate nu există nici un secret și totul se face pe față.

Diverse.

Principii români la Petersburg. Despre sosirea și primirea principilor români la Tarskoie-Selo se mai anunță din Petersburg următoarele amănunte:

AA. LL. RR. principele Ferdinand, principesa Maria și principele Carol al României au sosit la pavilionul imperial din Tarskoie-Selo la ora 3 după amiază, însoțiți, de d-nii generali Mețendow și Serebriakow și de aghiotantul imperial principele Mecersky, atașatii oaspeților princieri, precum și ministrul României, dl Diamandi, cu suita princiară.

La debarcader se găsea o companie de onoare a regimentului de gardă, suita imperială, dl Sasanow, personalul legațiunii române, marii duci Nicolae Nicolaevici, Boris Vladimirovici, Ciril Vladimirovici cu soția. Puțin mai pe urmă au sosit la gară țarul cu țarina Alexandra Fedeorovna și marile ducese Olga Nicolaievna și Tațiana Nicolaievna.

În momentul când s'a apropiat trenul Maiestățile s'au dus la debarcader; principele Ferdinand al României a eșit din vagon cu principesa Maria și principele Carol cu suita și a salutat în mod cordial pe țarul, a sărutat mâna țarinei și a salutat pe celelalte persoane. Apoi principele Ferdinand a trecut cu țarul în frontul campaniei de onoare, unde a primit raportul ofițerilor de ordonanță, după ce țarul i-a prezentat pe aghiotanții generali. S'au adunat apoi cu toții în pavilion, unde se găseau dl Sasanow, suita imperială și personalul legațiunii României.

Când au părăsit pavilionul, țarul a luat loc într'un automobil cu principii Ferdinand și Carol; într'un alt automobil s'au urcat țarina cu ficele și principesa Maria.

Suveranii cu oaspeții lor princieri, la palatul Alexandrowski au fost salutați de ministrul interimar la Curte, contele Berendorff cu soția. Atașatul militar al României a oferit principesei moștenitoare a României o jerbă de flori.

A doua zi părechea princiară a României și Principele Carol au făcut o vizită împărătesei mame la palatul Apitșikoff, precum și la marea ducăsa Maria Alexandrowna și la membrii celorlalți ai familiei imperiale dela Petersburg.

Ziarele din țară. Primit următoarele: Guvernul ungar, ridicând cenzura pentru ziarele noastre: „Universul“, „Universul literar“, „Veselia“, „Ziarul călătorilor“, ameri să facem câte-va publicații în stimatul voastră ziar spre a aduce la cunoștința publicului cititor următoarele:

„Ziarul „Universul“, având libera intrare în Ungaria, e dispus a trimite la cerere prospecte cu condițiile de abonamente, cât și condițiile de înființarea depozitelor de vânzare. Oferte „Universul“ — București. Cu deosebită stimă: Ziarul „Universul“.

Criza în partidul național săseesc. Cu ocazia dezbaterii chestiei românești în dietă au luat cuvântul și deputații sași precizând atitudinea politicii săsești privitoare la politica fiitoare a guvernului în chestia românească. Doi deputați sași, Kopony Wilhelm și Brandsch Rudolf, au ținut ca să iasă din cadrele politice oficiale săsești și să ia în apărare interesele germanilor peste tot și mai ales a șvabilor din Bănat. Contele Tisza n'a fost mulțumit cu atitudinea amintitorilor deputați și în răspunsul său a reprobabil procedeele celor doi deputați. Tot asemenea a făcut și președintele clubului deputaților sași Wilhelm Melzer spunând, că programul politic al sașilor nu admite nici o ingerință în afacerile germanilor de pe aia. În urma acestor declarații cei doi deputați au repășit din partidul muncii. Retragerea deputaților Brandsch și Kopony e aprins discutată în presa săsească și germană.

Diadohul la București. Din Atena s'a anunțat: Prințul moștenitor al Greciei va sosi la București Duminică în 30 Martie v. Dela graniță diadohul va fi adus de un tren special în capitală, unde va rămânea 2 zile. Din capitală principele George va pleca la Sinaia unde va petrece sărbătorile Paștilor în tovărășia Suveranilor. Logodna — deși din unele părți se desminte —, va avea totuș loc, probabil la 8 Aprilie st. v. în Sinaia, pe care zi vor sosi la Sinaia regele și regina Greciei.

Valorizarea gazului suteran din Ardeal. Pentru valorizarea gazului suteran dela Sermășel și alte locuri au sosit la minister mai multe oferte din partea unor consorții streine, mai ales oferta unui consorțiu englez cu un capital de zece milioane a trezit speranțe neașteptate în cercurile industriale și comerciale din țară. — Invoiala însă a întârziat, iar la urmă tratativele în direcția aceasta între consorțiu și ministrul de finanțe au eșuat cu totul. Acum ministrul de finanțe a avizat orașele din apropierea fântânilor de gaz, ca să conducă în regie proprie gazul pe teritoriile lor deși bărbății de specialitate persistă încă pe lângă conducerea gazului la Budapesta. Cantitatea gazului se poate cifra în destulitate pe 70—80 ani.

Impărțirea circumscripțiilor electorale. „Monitorul oficial“ din Budapesta publică ordinațiunea trimisă autorităților din Ungaria. Acest ordin fixează cari comune și în orașe cari strade și pieți formează împreună diferitele circumscripții electorale.

1500 școli rurale în România. În circulara sa către ministere, dl Costinescu a arătat, că va acorda ministrului instrucțiunii publice tot ce va cere pentru învățământul primar.

Potrivit acestei încuviințări, dl ministru al instrucțiunii publice a prevăzut unele sporuri și creațiuni ce le-a crezut necesare pentru dezvoltarea învățământului primar, în cursul anului bugetar 1914—1915.

În baza creditului de 50 milioane deschis de guvernul trecut, ministrul instrucțiunii publice, prin casa școlilor, va

incepe construirea a 1500 localuri de școli rurale.

Pentru sporirea corpului didactic primar vor fi create prin noul buget patru școli normale: trei pentru normaliști și una pentru normaliste.

Școlile pentru normaliști vor fi la Fălticeni, Focșani și R.-Vâlcea, iar școala pentru normaliste, la Craiova.

Au mai fost prevăzute în noul buget 340 posturi noi de învățători.

Învățământul bisericesc va fi și el sporit prin înființarea unui seminar la Buzău.

Școlile normale, cari fusese desființate vor fi completate tot prin noul buget.

Ministerul școlilor și-a propus să dea dezvoltare învățământului primar la adulți în armată și pentru organizarea acelu învățământ lucrează de comun acord cu ministrul de războiu.

Vor funcționa școli primare de adulți pe lângă fiecare corp de trupă și în acest scop vor fi întrebuițate o parte din noii învățători cărora li-s'au creat posturi prin bugetul viitor.

Potop și viscole distrugătoare. În urma topirii zăpezii și ploilor din ultimul timp, din mai multe părți ale țării și din streinătate se anunță revărsări de ape, cari în unele locuri au pricinuit mari pagube și au făcut chiar și victime omenești. Văile din Nordul Ungariei, Tisa și afluenții ei și mai multe râuri din Ardeal s-au revărsat din nou, iar altele amenință cu revărsarea. Din Reșița se anunță, că Berzava a exundat, acoperind ținuturi extinse, chiar și unele străzi ale Reșiței se află sub apă. Pe cursul de jos al Tisei, după cum se anunță din Titel, o mare întindere e sub apă. De asemenea vin știri îngrijitoare și de pe Crișuri.

Vești despre mari vărsări de ape sosesec și din Serbia, de unde vin știri îngrijitoare despre pagubele produse de potop.

În partea vestică a Franței băntue furtuni cum nu s'au mai pomenit de ani de zile. Zilnic se petrec nenorociri prin diferitele porturi. Vaporul englez „Carnsdad“, care a fost surprins de o puternică furtună în apropiere de portul Brest, s'a scufundat împreună cu aproape întreg personalul. La Lorient au pierit două vase franceze, din al căror personal numai câți-va inși au putut fi salvați. În urma ploilor continue din Franța, s-au revărsat o mulțime de râuri.

Emigrările. În 1913 s'au eliberat în Undaria 15,402 pașapoarte pentru străinătate, dintre cari 1404 pentru România, 1924 pentru Germania și celelalte la America. Au emigrat în anul expirat 81,302 persoane, dintre cari 69,264 la America. S'au reîntors acasă 20,114, dintre cari 13,680 din America. Cifre destul de elocvente.

Aviz colaboratorilor noștri. *Rugăm pe iubiiții noștri colaboratori ca să binevoiască a ne trimite din vreme prețioasele lor contribuții pentru numărul de Paști, ca să le putem rezerva loc în foaie.*

Necrolog. † Ștefania Botcar născ. Mărginean, a repausat în 30 Martie st. n. 1914 la 10 ore a. m. în al 33-lea an al etății și al 10-lea al fericitei sale căsătorii în Bistrița

Odihnească în pace!

Tipicul anului 1914.

De Septimiu Popa.

Luna lui APRILIE.

1. Sfânta și Marea Marți.

Luni seara citim Dupăcinarul cel mare, la care după Doxologia cea mică citim „Trecântarea“ din Strastnic (pag. 54) „Iea aminte ceriule“ etc.

Marți dimineața Mănecatul exclusiv din Strastnic, citind după sedelna III deauna Evanghelia, apoi Ps. 50 și apoi imediat „Mântuiește Doamne poporul“. Apoi iar imediat ectenia mică cu exclamarea „Că tu ești împăratul“ Apoi Condac și icos și Cânt. VIII din „douăcântarea“ zilei de azi. Apoi: „Pe Născătoarea de Dumnezeu“ și imediat Cânt IX: Ceeace pe Dumnezeu ... etc. iar „ceeace ești mai cinstită“ nu zicem. — Apoi ectenia mică cu exclamarea „Că pe tine te laudă“ — și cântăm luminătoarea „Cămara ta“ Laudele exclusiv din Strastnic, după care urmează Doxologia cea mică, Apoi ectenia: „Să plinim rugăciunile“... „Pace tuturor... „Că ție se cade a nemilui“ Apoi Stihovna din Strastnic „Veniți credincioși“ ... etc. După mărire și acum“ zicem „Bine este a se mărturisi“ „Sf. Dumnezeule“ — Preasf. Treime“ Tatăl nostru“ și troparul „In biserica mării“ — Apoi „Doamne îndurâte“ de 40 ori — Ceeace ești mai cinstită — Intru numele Domnului.

Preotul: Celce este binecuvântat..

Strana: Impărate ceresc, pe credinciosul ... etc. — Apoi Veniți să ne închinăm și Ora I, după care facem opustul cel mic.

La orele 9¹/₄ ne adunăm apoi iar în biserică și citim ora III, VI, IX și intipuitoarele până la rugăciunea „Preasf. Treime putere“, după care preotul îmbrăcat în toate odăjdiile exclamă: „Binecuvântată este împărăția — iar strana Veniți să ne închinăm, ps. 103 și cealaltă urmare a inseratului împreunat cu liturgia sf. Grigorie, după cum se arată în Strastnic și Liturgier. — La liturgie după înghenuncherile dela „Să se îndrepteze“ citește preotul Evanghelia.

Marți seara citim apoi Dupăcinarul cel mare ca Luni seara, punând Trecântarea de Marți seara.

2. Sfânta și marea Miercuri.

Mănecatul ca și Marți, După ps. 50 — „Mântuiește Doamne poporul“ — și începe strana îndată c. III din Trecântare. Apoi ectenia mică cu exclamarea: „Că tu ești împăratul“ — apoi Condac și Icos și c. VIII și IX și celelalte după sistemul de Marți. Orele și Liturgia sf. Grigorie — după sistemul de Marți, exclusiv din Strastnic.

Iar Miercuri seara citim numai Dupăcinarul cel mic în tindă ori în chiliile noastre, punând după „Credeu“ Canonul de Miercuri seara din Strastnic.

3. Sf. și Marea Joi. Dimineața la orele 7 intrând în biserică începem Mănecatul. După ectenia cea mare cântăm Aleluia pe viers 8 și troparul „Când măriții ucenici“. — Apoi îndată Evanghelia mănecatului și psalm 50, după care (fără să zică preotul „Mântuiește Doamne“) începem imediat Canonul cu cele 9 cântări din Strastnic, citind ectenii după c. III și VI ca de obicei. Luminătoarea, Laudele și Stihovna, precum și Doxologia cea mică și celelalte din Strastnic dela Joia mare, după sistemul de Marți și

Miercuri. La ora I după „Ce te vom numi“ citim din Strastnic Troparul profeției și parimia din profeția Isaiei. — Apoi „pașii mei îndreptează“ etc. și cealaltă urmare a Orei I și Opustul.

Iar Orele III, VI, IX și intipuitoarele le citim în pridvor ori în chiliile noastre în grabă, iar rugăciunea „Preasf. Treime, putere“ dela intipuitoare — zicem Cuvioase cu adevărat și facem opust.

La orele 9 a. m. apoi intrăm în biserică și începem inseratul cu liturgia sf. Vasile, întru toate după prescrierile Strastnicului, iar după rugăciunea amvonului se face spălarea picioarelor dela Arhiereu, după prescrierile Strastnicului. — Apoi: „Fie numele Domnului“ — se împarte anafora — și opust.

În această zi „se slugesc paștile“ luând preotul ogneț și părțile din pânilor destinate pentru paști. — Tot în această zi ia agneț și pentru cuminecătura de peste an, după inviațiunile liturgierului.

Dupăcinarul îl citim cel mic în chiliile noastre.

Joi seara la orele 8, ori — după obiceiul de acum la orele 5 p. m. se trag clopotele și intrând în biserică săvârșim slujba sf. patimi, cu cele 12 Evanghelii, după cum se arată în Strastnic, trăgând clopotele după fiecare Evanghelie. — Dar să se bage de seamă, că după Evanghelia a zecea nu se cântă Doxologia cea mare, cum greșit se face în multe biserici dela țară, ci „Doxologia cea mică“. Iar după Evanghelia a XII-a: Bine este a se mărturisi, Sf. Dumnezeule, Preasf. Treime — Tatăl nostru — și Troparul „Răscumpărătorului“. Apoi Ectenia „Indură-te spre noi și Opustul.

4. Sfânta și marea Vineri. Dimineața intrăm în biserică și citim Orele I, III, VI, IX și intipuitoarele, exclusiv din Strastnic, cu parimii, Apostole și Evanghelii, iar după „Fie numele Domnului“ Psalmul 33 și Opustul. Iar în unele biserici de pe Târnavă după psalm 33 se împart lumini fraților și se cântă paraclisul, după care se face opust.

La orele 3 p. m. ne adunăm apoi în biserică și facem inseratul cum se prescrie în Strastnic, la care facem Văhod cu Evanghelia și la care citim 3 parimii, un Apostol și Evanghelia prescrisă. După Tatăl nostru se cântă troparul „Iosif cel cu bun chip“ în care vreme 4 frații ieau „plaștenița“ din altar și o scot pe ușa de miazănoapte în mijlocul bisericii, mergând înainte preotul cu tămâierul. Punând plaștenița pe masă la locul rânduit se fac mătaniile dela cel mai mare și frații toți pe rând. — Apoi Opust. — Cade-se a ști, că unii preoți scot și pixida cu sf. Euharistie și o pun pe plașteniță spre adorare.

Vineri seara la orele 5 p. m. — ori și mai târziu, intrăm în biserică și începem mănecatul Sâmbetei celei mari, — cum se arată în Strastnic. — Unii preoți au obiceiul, că citesc Evanghelia „Iară a doua zi care este după Vineri“ și după sedelna, care urmează troparele învierii. După-ce înse aci nu se prescrie citirea Evangheliei, ci numai a tâlcului Evangheliei — alți preoți aici numai rostesc predica. — După Doxologia cea mare, fiind preotul îmbrăcat în toate vestmintele preotești se face procesiunea în jurul bisericii, cântându-se „Sfinte Dumne-

zeule“. Ies întâi cu praporii, apoi cântăreții și apoi preotul în mână cu o lumină și în cealaltă cu cădelnița. Apoi 4 frați ducând plaștenița, pe care e pusă Evanghelia (și în unele locuri și pixida cu sf. Euharistie) și așa încunjură biserica de 3 ori, tămâind preotul plaștenița din când în când. (Cade-se a ști că unii preoți au obiceiul să citească câte una din Evangheliile sf. patimi de câte ori trec înaintea ușilor plaștenița și se așează pe sf. Altar. Apoi zice preotul: Să luăm aminte. Pace tuturor.

Strana: Și spiritului tău.

Preotul: Înțelepciune. Să luăm aminte.

Strana: Iosif cel cu bun chip... apoi troparul: Cel ce ții marginile... Apoi parimii, Apostolul și Evanghelia. Apoi ectenia: Să zicem toți... Să plinim... etc. și Opustul.

5. Sf. și marea Sâmbătă. Orele le citim în grabă în pridvor sau în chiliile noastre.

Iar la oarele 10 a. m. ne adunăm în biserică și începem Inseratul cu liturgia sf. Vasile, cântând cele ce se prescriu la Strastnic. După „Lumină lină“ îndată se arată în Strastnic. Apoi Ectenia cea mică cu Exclamarea „Că sfânt ești“ — după care se cântă: „Căți în Hristos“ și se citește apostolul și Evang. și cealaltă urmare a liturgiei sf. Vasile, cu cheruvicul: „Să tacă tot trupul“.

Sâmbătă seara intrând în biserică și binecuvântând preotul începe „Sf. Dumnezeule“ etc. — Veniți să ne închinăm, psalm 50 și canonul Sâmbetei celei mari (adeică cel care s'a cântat Vineri seara), care se începe: „Pe cel ce a acoperit cu valul mării oarecând... cu sedelna, condacul și icosul de acolo. După canon „Sf. Dumnezeule“ etc. și Troparul: Când te-ai pogorit la moarte. — Apoi ectenia: Indură-te spre noi... cea dela Mieznoptor (Orologierul cel nou pag. 24) și Opust.

6. Sfânta și luminata zi a Paștilor.

Duminecă dimineața, de cu noaptea intrăm în biserică, trăgându-se toate clopotele și se îmbracă preotul în toate vestmintele. Apoi dacă nu s'au adunat încă oamenii — se cetește din Faptele apostolilor până când nu se vor fi adunat toți. Apoi ies toți înaintea bisericii, cu Evanghelia, crucea și cădelnița, purtând făclii aprinse, iar paraclisiarhul rămâne în biserică și aprinde luminile toate. Ieșind afară se pune icoana învierii pe tetrapod și Evanghelia. Apoi preotul stând în partea de câtră apus a tetrapodului, cu fața câtră răsărit începe cu glas mare: — „Mărire sfintei“. Apoi cântă el însuși: „Hristos a înviat“. — Apoi cântă și cântăreții „Hristos a înviat“ de 2 ori. — Apoi preotul cântă stihul: Să se scoale Dumnezeu... Iar strana: „Hristos a înviat“ și preotul tămâind trece în partea de câtră miazăzi a tetrapodului. Apoi iar preotul: Precum se stinge... iar strana „Hristos a înviat“ — și preotul tămâind trece în partea de câtră răsărit. Apoi preotul: „Așa să piară“. — Strana: „Hristos a înviat“. — Preotul ca mai înainte trece în partea de câtră miazănoapte și cântă: „Aceasta este ziua“. Strana: „Hristos a înviat“. — Preotul trecând iar în partea de câtră apus cântă Mărire și acum. Iar strana: Hristos a înviat. — Apoi mai cântă odată preotul și odată strana: Hristos a înviat. — Apoi preotul: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând... Strana: Și celor din morminte etc. — Apoi sărută cu toții icoana învierii

și Evangelia, salutându-ne unul pe altul cu cuvintele „Hristos a înviat” — „Cu adevărat a înviat” — în vreme ce cântăreții cântă neîntrerupt: „Hristos a înviat”. După sfârșitul sărutării, preotul luând crucea în mână merge înaintea ușilor bisericii și zice: Deschideți boeri porțile etc. — Iar paraeclesiarhul din biserică întreabă: Cine este împăratul mării? Iar preotul răspunde lovind cu crucea în ușă: Domnul cel tare etc. Aceasta se face de trei ori. Apoi cântând Hristos a înviat, intrăm în biserică, unde preotul cetește ectenia cea mare. Apoi se începe canonul, zicând ectenia mică după fiecare cântare. Să nu se uite, că fiecare cântare o începe preotul, cântând el însuș „Imnosul” — iar până când cântă stranele celelalte tropare a canonului, preotul tâmbiază biserica la fiecare cântare. După laude nu se cântă Doxologia, cum fac greșit în foarte multe locuri, ci „Hristos a înviat”. Apoi ectenia: Indură-te spre noi. — Să plinim rugăciunile... Apoi preotul din ușa altarului face opustul, zicând în loc de „Mărire ție Hristoase Dumnezeule speranța noastră”... „Hristos a înviat din morți” etc. — Strana acelaș tropar. — Preotul: Cel ce a înviat din morți... Strana: Amin, Apoi preotul luând crucea și înălțându-o zice de 3 ori: Hristos a înviat, iar poporul: Adevărat că a înviat de 3 ori. — Apoi preotul: Hristos a înviat din morți... ect. — și nouă ne-a dăruit viață veșnică, să ne închinăm învierii lui celei de a treia zi. Acest opust se face la toate serviciile din săptămâna luminată.

La liturghie cântăm antifoanele cum ne arată pentecostarul. — De cumva facem liturghia în legătură cu utrenia, atunci după laude începem de-adreptul liturghia. Inceputul se face ca și la utrenie, binecuvântând preotul — se cântă „Hristos a înviat” și stihurile: Să se scoale Dumnezeu etc., cari preotul le cântă în altar, încunjurând prestolul. La toate serviciile din săptămâna luminată începutul se face așa (chiar și la feștării, îngropăciuni etc.)

Duminecă seara, începutul ca și dimineața, apoi ectenia cea mare și Doamne strigat-am pe viers 2, la care punem 6 stihiri exclusiv din pentecostar, iar intratul îl facem cu Evanghelia. După „Lumină lină” prochimenu: „Cine e Dumnezeu” — apoi se cetește evanghelia în stichuri, ca și la liturghie. Apoi ectenia: „Să plinim rugăciunile”. — Apoi Stichoavna din pentecostar, după care „Hristos a înviat” de 3 ori și se face Opustul ca la utrenia și liturghia de azi. Să nu se uite, că atunci când se cântă stihurile „Paștile cele sfințite” se face sărutarea cum se prescrie în strajnic și pentecostar.

7. Luni după Paști. La Mănecat începutul obișnuit al paștilor, încunjurându-se altarul. Apoi ectenia cea mare și catavasii c. I și III. Apoi ectenia mică, Ipacoiful „Venit-au miei înainte” și c. IV, V și VI. Apoi iar ectenia mică, condaul și icosul paștilor, „Invierea lui Isus Hristos” de 3 ori și „Inviind Isus” iar de 3 ori și c. VII și VIII. Apoi c. IX, ectenia mică, Luminătoarea paștilor și Laudele din pentecostar ale zilei acesteia, apoi „Hristos a înviat” de 3 ori, ecteniile și opustul ca în ziua de prasnici. Doxologia nu se cântă de loc în săptămâna asta, ci dacă facem liturghia împreună cu utrenia, atunci după laude începem imediat

liturghia. — Luni seara inseratul din pentecostar după sistemul de Duminecă seara.

Căde-se a ști, că după tipicul mănăstirii din Blaj porțile împărătești rămân deschise până la Ispas

13. Dumineca Tomii.

Sâmbătă seara nu mai facem începutul ca la Paști, ci cel obișnuit, cântând numai „Hristos a înviat” de 3 ori, apoi psalm 103, asemenea și opustul îl facem cel obișnuit. Inseratul îl facem exclusiv din Pentecostar, cum se arată acolo, iar serviciul sfântului îl cetim la Dupăcinar.

Duminecă dimineața la mănecat iarăș începutul obișnuit, cântând toate din Pentecostar și Polileu cu Psalmii aleși și Ev. inv. — La c. IX zicem și „ceace ești mai cinstită” și cântăm și Doxologia cea ma mare, dar la sfârșitul Doxologiei nu zicem „Astăzi mântuirea” — ci în toate Duminecele pentecostarului zicem stihira corespunzătoare a Ev. inv.

Duminecă seara inseratul din Pentecostar, cu Văhod, punând din Mineiu 3 dela „mai mulți apostoli”.

20. Dumineca III a purtătoarelor de mir. Sâmbătă seara inseratul exclusiv din Pentecostar. Duminecă dimineața inseratul iarăș din pentecostar, cântând troparele „Adunarea ingerească”. — Duminecă seara inserat cu Văhod, punând cele ale pentecostarului și 3 din Mineiu dela „mai mulți sfinți martiri”.

23 Sf. Martir Georgie.

Mărți seara la inserat cântăm Doamne strigat-am pe viers 2 și punem 3 din Pentecostarul cel mare (dela Mărția a 3-a repetind cea dintâiu: — Bucuratu-s-au învățăcelele — Neîncetată și dumnezeiască — Părae din isvorul — apoi 4 din Mineiu și sf. George: Ca pe un viteaz etc. cântând Mărire din Mineiu — și acum din Pentecostar. — Stichoavna întreagă din Mineiu, cu Mărire de acolo, — iar Și acum din Pentecostar: Cerut-a Iosif Trupul.

Miercuri dimineața la mănecat sedelna I din Pentecostar: — Mântuire ai lucrat — Inviind din mormânt — Martiri ai Domnului, Mărire și acum: Stând lângă crucea ta... Sedelna II din Minei: Iată au răsărit... Mărire și acum din Pentecostar: La mormântul tău. Apoi Polileu cu psalmi aleși, sedelna din Minei, Treptele Ant. I vers 4 și Evang. mănecatului. Apoi „Invierea lui Hristos” — Psalm 50 — și celelalte din Minei. Catavasii a Paștilor, cu sedelna condac și icos din Minei. Luminătoarea din Minei: Răsărit-a primăvara — și acum din Pentecostar: „Cu frică am venit.

La fericiri Mărire și acum pe vers 2: Acum la tine scap.. (Canon Sf. George c. VI a Născătoare).

Mercuri seara inserat cu Văhod, cântând Doamne strigat-am pe vers 4 și punând 3 din Minei dela un martir și 3 tot din Minei dela un cuvios. Apoi Mărire și acum pe vers 4 și cântăm din Pentecostar: Venit-au la mormânt... (Mercuri III seara) Stichoavna din Pentecostar „Invierea ta Hristoase etc. (tot acolo).

Duminecă seara inserat cu Văhod, punând la Doamne strigat-am 3 din Minei dela mai mulți apostoli și 3 tot din Minei dela mai mulți martiri, cu Mărire și acum din Pentecostar: Lângă fântâna oilor. — Stichoavna din Pentecostar.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: Alecuș pe 1914. Tulgheș pe 1/5 1912—1/5 1913. Casina, Brașov pe 1/4—31/12 1914. Sarasău pe 1/4 1903—1/10 1904. Reghinul maghiar pe 1914. Dar pe viitor trebuie să fim altcum. Buteni (Körösbökény) pe 1/1—1/12 1910. Zăbrani pe 1914 pătrarul prim. Dezmir pe 1914 sem. 1-iu. Dr. G. D. Abrud pe 1/3 1913—1/3 1914. Ileni pe 1914. Casina rom. Lugoș pe 1914 sem. 1-iu.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Pentru teatrele dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de Octavian Prie. Umorel sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de Dr. V. Hâncu, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o icoană foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața cărților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Seminarială din Blaj* (Balázsfalva). Prețul 1'50 + 10 fil. porto.

Biblioteca „Unirii”.

1. Ben Hur, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2'90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* — 90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner — 20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu — 12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan — 16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor — 30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3'40
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu — 30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor — 16

Biblioteca din Blaj.

1. Vestitorii credinții v. I. — 24
2. Impresii — 24
3. Sfânta Casă din Loreto — 24
4. Floricele din raiu — 24
5. Calea spre fericire — 30

Sigile conform cercularului consistorial 1408/1914.

1. Sigil pentru școala primară . . .	3·20
1. „ „ „ de repetiție . . .	3·20
1. Perină pentru sigile . . .	1—
1. Sticlă negreală . . .	—28
1. Șipet (cutia pentru sigile) . . .	3·20
- (Când se comandă șipetul numai e nevoie de perină).

Librăria seminarială, Blaj.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**

AVIZ.

Subscrisul având de gând a mă muta din Blaj, fac de vânzare casele mele din strada mică Nr. 211 unde am hotelul »La strugure«.

E singurul hotel românesc din Blaj și licența e legată de edificiu. Casele au trei sale mari, o culină mare, verandă, un dormitor, trafică de casă, două camere pentru oaspeți, două pivniți, lemnărie, fântână în curte, etc.

A se adresa la

Ioan Martin,

proprietar de hotel în Blaj.

(16) 4—6.

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderază catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect escelent la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gât, friguri, în deosebi sgârșiri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, corăță rărunchii și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găușoi, contra mirosului de gură și și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni, orbanț, beșici provenite din ferbințeli, buboale, buburuze, răni provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când bântuie epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor în Pregrada bei Rohitsch.

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 5 60 K.
La comande mai mari e prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

împiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se folosește: la femei cari lăptează, la pornirea laptelui, împotriva împetririi pieptului, la orbanț, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate și la **măncarea osului**; apoi la răniri de sabie, împunsături, împuscături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, țanduri, pietriș, alice, spini etc., la tot felul de umflături, răni, carbunc, chiar și la **cancer** (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc.

2 cutii costă cor. 3·60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs. Se capătă la apotecarul **Török József**, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. En gros se afla la drogeriile: **Thalmayer** și **Seitz**, Erezii **Hochmeister** și **Frații Radanovits** în Budapesta. Unde nu e deposit, să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (70) 23—25.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
linea anului 1912	K. 5,456,645·67
Capitale asigurate pe viață achitate	5,458,689·43
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1912	foc „ 133.667,241—
„ viață „	11.740,710—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8. 29—?)

AU APARUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

Apostolul sau faptele și Epistolele ss. Apostoli f. 4., broș. 14 — legat în piele	22—
Evangelia, dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, Blaj 1880, legată, în folio	1·20
Euhologiu, crudo 6 60 fil., leg. în piele 9 60 fil., leg în piele șagren cu foi aurite	12—
Liturgier, pe hârtie prima broș. 6 cor., pe hârtie secunda broș. 5 cor., pe hârtie prima leg. 9 cor., pe hârtie secunda leg. 8 cor., legătură de lux	15—
Orologer, crudo 6·60 leg. în piele 9·60, leg în piele șagren cu foi aurite	12—
Octoic mic, 8° crudo 1·60 fil. legat simplu	1·90
Octoic cu Pentecostar legat întruna	3·60
Pentecostar mic, 8-o crudo 1·70 fil., leg. simplu	2—
Prohodul Domnului Nostru Isus Hristos	—30
Psaltire, broș., 2·20, leg. în pânză 3—, în piele	4—
Triod, crudo 13 cor. legat în piele tare și cu copcii	20—
Antologion sau Mineiul, carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,	
Tomul I. legat în piele, cu copcii face	32—
Tomul II. III. legat în piele, cu copcii face	78—
Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac	110 cor.